

Kjenner kjærligheten ingen grenser?

Å være gift er langt mer vanlig blant innvandrere og deres norskfødte barn enn blant den øvrige befolkningen i tilsvarende alder. Men både innvandrere og deres norskfødte barn gifter seg nå sjeldnere i ung alder enn de gjorde tidligere. Innvandrerpar der begge har samme landbakgrunn, skiller seg også noe sjeldnere enn gjennomsnittet for hele befolkningen, selv om forskjellene er små.

Toril Sandnes

Definisjoner

Innvandrere er personer som er bosatt i Norge, men som er født i utlandet av to utenlandsfødte foreldre og har fire utenlandsfødte besteforeldre.

Norskfødte med innvandrerforeldre er personer som er født i Norge, har to foreldre som er innvandrere, og fire besteforeldre født i utlandet.

Til sammen utgjør disse to gruppene personer med innvandrerbakgrunn.

Øvrig befolkning er personer uten innvandrerbakgrunn, det vil si at de verken er innvandrere eller norskfødte barn av to innvandrere.

Artikkelen bygger på deler av innholdet i den kommende SSB-rapporten *Familieinnvandring og ekteskapsmønster 1990-2012*, som finansieres av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Toril Sandnes er sosiolog og seniorrådgiver i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for leveårsstatistikk. (toril.sandnes@ssb.no)

Det å finne en livsledsager og gifte seg er en stor begivenhet. Ved hjelp av SSBs statistikk kan vi verken si noe om innslag av kjærlighet som grunn for å gi et ja, eller om foreldrene involverer seg i barnas valg av partner, men det vi kan si noe om, er hvor lenge ekteskapet varer, alder på parene som gifter seg, og noe om kjønnsforskjeller.

Når vi her ser nærmere på innvandreres og deres norskfødtes barns ekteskapsinngåelser og skilsmisser, skal vi også si noe om parenes landbakgrunn, og om ektefellene er bosatt i samme land. Det å stifte familie er for de fleste et gode i seg selv, og samlivsforholdene er en viktig del av en gruppes levekår. Giftermålmønsteret blant innvandrere og deres norskfødte barn kan blant annet si noe om hvor tette kontakter som utvikles mellom innvandrerne og dem som ikke er det.

Innvandrerens barn er blitt gifteklare ...

Vi vet fra før en del om innvandrerens giftemønster, men frem til nå har vi visst langt mindre om valg av partner blant innvandrerens norskfødte barn og om skilsmisser, da få har vært gamle nok. Ved inngangen til 2013 talte de 117 000 personer, hvor en av fem var 18 år eller eldre ([SSB 2013a](#)). Vi kan derfor gi noen tall på om innvandrerens norskfødte barn ser ut til å følge sine foreldre eller unge i den øvrige befolkningen, når det kommer til spørsmålet om å stifte familie.

De første store grupper av innvandrere fra land utenom Europa kom til Norge fra slutten av 1960-tallet, og mange av dem var unge menn fra Pakistan og Tyrkia ([Henriksen 2010a](#)). Som vi vet, ble mange av dem boende i Norge, og etter hvert fikk de familien hit. Etter at konene kom, kom også familieforøkelsen. Stadig flere av barna innvandrerne fikk i Norge, begynner nå å bli voksne og gifteklare, og vi skal gi noen tall for personer med bakgrunn fra disse landgruppene her.

... men de gifter seg senere

Det er langt mer vanlig å være gift blant innvandrere og deres norskfødte barn enn i den øvrige befolkningen (se tekstboks med definisjoner). Innvandrere og deres barn med bakgrunn fra Asia og Afrika starter som oftest et parforhold ved at de gifter seg ([Wiik 2012](#) og [Lie 2004](#)).

Over tid har vi sett at det blant unge norskfødte med innvandrerforeldre blir mindre vanlig å være gift, når vi ser på andelen gifte i alderen 21-23 år (se figur 1). Utviklingen de siste 15 årene viser at andelen gifte blant norskfødte med innvandrerforeldre har gått ned med 13 prosentpoeng, fra 18 til 5 prosent. Mange av innvandrerens norskfødte barn er, som nevnt, fortsatt unge. Derfor har vi valgt en såpass begrenset aldersgruppe som 21-23 år når vi ser på andel

gifte. Dette gjør vi for at tallene ikke skal bli for mye påvirket av variasjoner i aldersfordelingen grupper i mellom. Om vi så på en videre aldersgruppe, ville sammenligningen bli langt mer sårbar, avhengig av om flertallet i gruppen var i det yngste eller det eldste alderssjiktet. Men også blant dem som er enda yngre, og til en viss grad også i eldre aldersgrupper, er det blitt mindre vanlig å være gift.

I aldersgruppen 21-23 år var i underkant av 8 prosent av norskfødte med pakistanske foreldre gift ved inngangen til 2013, mot 28 prosent i 1998. Tilsvarende tall for norskfødte med tyrkiske foreldre var 17 og 35 prosent (se figur 1). Samtidig som vi ser en nedgang i andelen som gifter seg i ung alder, ser vi økt deltakelse innenfor utdanningssystemet (Henriksen 2010a og 2012). Det er veletablert kunnskap at personer som tar høyere utdanning, venter med giftermål og familiedannelse. Ifølge Lappegård (2006) henger det å ta høyere utdanning sammen med å utsette giftermål og barnefødsler, også for innvandrere og norskfødte med bakgrunn fra Pakistan og Tyrkia.

Hvem velger innvandrerne til ektefelle?

Statistikken viser at mange innvandrere fra asiatiske og afrikanske land finner ektefelle fra det landet de selv har innvandret fra (Henriksen 2010b). Ser vi på alle giftemål blant kvinner 18 år og eldre i perioden 2008-2012, giftet mellom 28 og 40 prosent av innvandrerkvinnene fra Sri Lanka, Afghanistan, Etiopia, Irak, Eritrea, Tyrkia, Pakistan og India seg med en med samme landbakgrunn og som var bosatt i Norge. Det samme gjaldt for kvinnene fra Polen og Bosnia-Hercegovina.

Over halvparten av innvandrerkvinnene fra Polen, Vietnam, Litauen, Eritrea, Romania og Latvia giftet seg med en som ikke var bosatt i Norge. Dette gjaldt for 45 og 38 prosent av innvandrerkvinnene fra Pakistan og Tyrkia.

Mange kvinner som har innvandret fra de nordiske landene, gifter seg med menn uten innvandrerbakgrunn, det gjelder også kvinner fra USA og Nederland (mellom 39-44 prosent). Men dette gjelder, ikke overraskende, i svært liten grad innvandrerkvinner fra typiske flyktingland, som Somalia, Eritrea, Afghanistan, og i liten grad kvinner fra Pakistan (rundt 2 prosent).

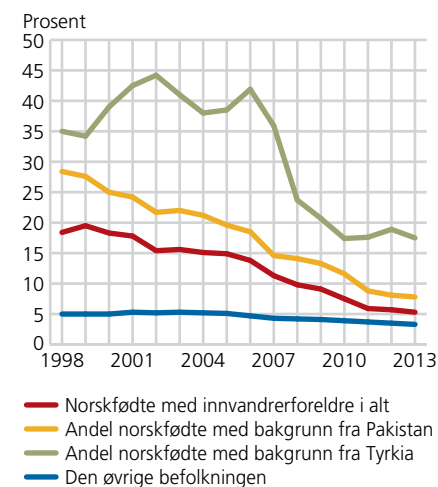
Blant gifteklare innvandrer menn, 18 år og eldre, fant 28-40 prosent med bakgrunn fra Somalia, Vietnam, Pakistan, Kina, Etiopia, Romania, Russland, Sri Lanka, Bosnia-Hercegovina og Polen en ektefelle med samme landbakgrunn, og som var bosatt i Norge. Dette gjaldt 25 prosent blant mennene fra Tyrkia. Over halvparten av mennene som kom fra Polen, Litauen, Island, Italia, fant ektefelle som ikke var bosatt i Norge. Dette gjaldt henholdsvis 43 og 37 prosent blant innvandrer mennene fra Pakistan og Tyrkia.

I likhet med innvandrerkvinner er det mange menn fra de nordiske landene som finner seg ektefeller uten innvandrerbakgrunn, dette gjelder også menn fra USA og Storbritannia (37-42 prosent). Dette gjelder i få tilfeller innvandrer menn fra Somalia, Afghanistan, Pakistan, Eritrea og Litauen (0-2 prosent).

Hvem gifter barna deres seg med?

Selv om antallet i gifteferdig alder blant norskfødte med innvandrerforeldre har økt, har ikke antallet ekteskap som inngås blant disse, økt tilsvarende. Blant norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 18 år og eldre, fant i un-

Figur 1. **Andel gifte blant norskfødte med innvandrerforeldre. I alt, med bakgrunn fra Tyrkia og Pakistan, og i den øvrige befolkningen. 21-23 år. 1998-2013¹. Prosent**

¹ Registrert per 1. januar.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

derkant av 50 prosent av dem med pakistanske foreldre seg en ektefelle som ikke bodde i Norge, i perioden 2008-2012. Dette gjaldt 71 prosent i 2002-2007. 37 prosent av de norskfødte med tyrkiske foreldre fant seg en ektefelle som ikke bodde i Norge i perioden 2008-2012. Andelen har gått ned fra 66 prosent i 2002-2007.

Norskfødte med indiske eller vietnamesiske foreldre skiller seg ut ved at de oftere gifter seg med noen i den øvrige befolkningen, enn hva som er tilfelle blant dem med bakgrunn fra andre asiatiske land. Det er samtidig svært få norskfødte med vietnamesiske foreldre som har giftet seg. Det er også mer vanlig blant disse å leve i samboerskap, sammenlignet med andre grupper av norskfødte med innvandrerforeldre ([Henriksen 2010b](#)).

Ikke alle ekteskap varer livet ut

For mange par varer ekteskapet livet ut, men ikke for alle. Tall for hele befolkningen i 2012 viser at 41 prosent av alle inngåtte ekteskap vil ende i skilsmisse, om mønsteret holder seg ([SSB 2013b](#)). For 2004 var den tilsvarende prosenten 50, den høyeste skilsmisseraten målt noensinne.

Når vi ser på hvem som skiller seg blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, og sammenligner med den øvrige befolkningen, er det viktig å huske at skilsmisene ikke avspeiler alle reelle samlivsbrudd. I dag er samboerskap svært utbredt, særlig blant de yngre, men ikke særlig utbredt som samlivsform blant innvandrerne og deres norskfødte barn med bakgrunn fra afrikanske og asiatiske land ([Wiik 2012](#), [Daugstad 2008](#) og [2006](#)).

Samboerskap er derimot langt mer vanlig blant personer uten innvandrerbakgrunn og blant europeiske innvandrere. Mange av disse danner par med personer i den øvrige befolkningen. Samboerskap vil også være mindre vanlig blant dem hvor ekteskap er grunnlaget for opphold for den ene parten, det vil si som gifter seg mens den ene parten bor i utlandet ([Wiik 2012](#)).

Flest skilsmisser etter syv år

Langt flere par skiller lag etter 3-6 år og 7-10 år enn de tre første årene av ekteskapet, henholdsvis rundt 3 prosent (for gruppene 3-10 år) mot rundt 1 prosent for hele befolkningen i perioden 2008-2012. Også blant par som hadde vært gift i mer enn ti år var andelen på rundt 1 prosent.

Blant innvandrere er det i de fleste grupper færre skilsmisser der begge har bakgrunn fra samme verdensregion enn det er for hele befolkningen sett under ett, med unntak av par fra Afrika. Forskjellene er likevel små, og for noen grupper er også tallene små. Flest skilsmisser finner vi i ekteskap der begge har bakgrunn fra et land i Afrika. Der ekteskapet hadde vart i 7-10 år, skilte 5,4 prosent seg i perioden 2008-2012 (se figur 2).

Det er forskjeller etter hvilket land i Afrika ektefellene kommer fra. Andelen skilsmisser i alt er for eksempel noe høyere for innvandrere fra Somalia (3,4 prosent), mens den er noe lavere blant dem med bakgrunn fra Eritrea (2,7 prosent). I ekteskap som har vart 7-10 år og der begge har bakgrunn fra Somalia, er skilsmisseandelen på hele 9,2 prosent. Tilsvarende for par fra Eritrea er skilsmisseandelen 4,7 prosent. Tallene for enkeltland i Afrika må tolkes med varsomhet da det er snakk om små tall.

Når en med og en uten innvandrerbakgrunn skiller seg

Andelen skilsmisser er gjennomgående noe høyere i ekteskap der en av partene har innvandrerbakgrunn (se tekstboks med definisjoner) og den andre ikke, og særlig i ekteskap der det er mannen som har innvandret.

Ser vi på ekteskap med en varighet på 3-6 og 7-10 år, hvor mannen er innvandrer, er andelen skilsmisser i perioden 2008-2012 rundt 5 prosent. Hvis det er kvinnen som har innvandret, er det 3,5 prosent som tar ut skilsmisse blant dem som har vært gift like lenge. Færre skiller seg når begge har innvandrerbakgrunn (2,6 prosent). For par i den øvrige befolkningen er skilsmissehyppigheten 2,3 prosent (se figur 3).

I de ekteskap der mannen har innvandret fra Afrika og giftet seg med en kvinne uten innvandrerbakgrunn ender flest med skilsmisse. I ekteskap som har vart i 7-10 år, var det 13 prosent av ekteskapene mellom menn med afrikansk bakgrunn og kvinner uten innvandrerbakgrunn som gikk i oppløsning. Andelen skilsmisser er også høy i ekteskap der ektemannen har bakgrunn fra ikke-EU-land i Øst-Europa (16 prosent), og Asia med Tyrkia (10 prosent).

Proforma ekteskap?

Det legges fra tid til annen fram mistanke om at ekteskap blir inngått med den hovedhensikt å skaffe oppholdstillatelse i Norge for personer som ellers ikke ville fått mulighet til å flytte hit, omtalt som proforma ekteskap (Eggebø 2013). Dette har vært hevdet blant annet om menn fra Nord-Afrika og Tyrkia.

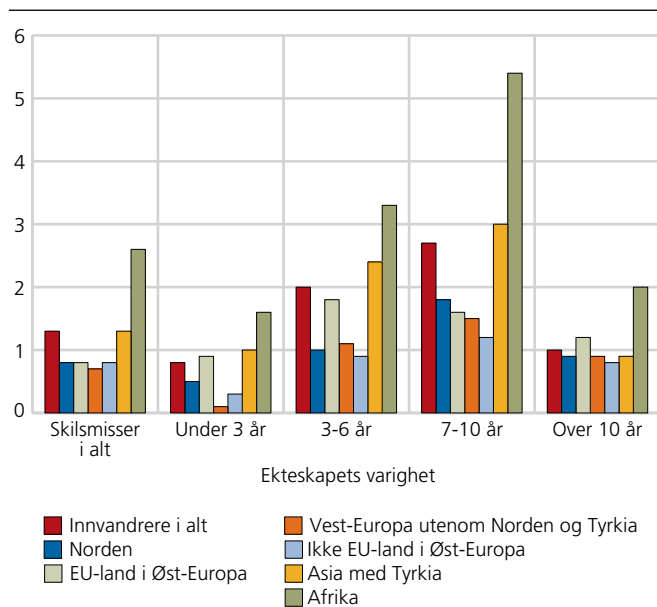
Andel skilsmisser i alt mellom en kvinne uten innvandrerbakgrunn og for eksempel en mann fra Tyrkia og Marokko er høyere (rundt 9 prosent) enn for mange andre typer ekteskap, men det langt vanligste er fortsatt å være gift, både etter tre år (som er antall år en innvandrer må være bosatt for å få bopsettingsstillatelse fra Utlendingsdirektoratet på «selvstendig grunnlag») og etter syv år (antall år man må ha vært bosatt for å få norsk statsborgerskap).

Rundt 6 prosent av ekteskap mellom menn uten innvandrerbakgrunn og afrikanske kvinner og som har vart i 7-10 år, var oppløst i 2008-2012.

Få gifte og skilte blant norskfødte med innvandrerforeldre

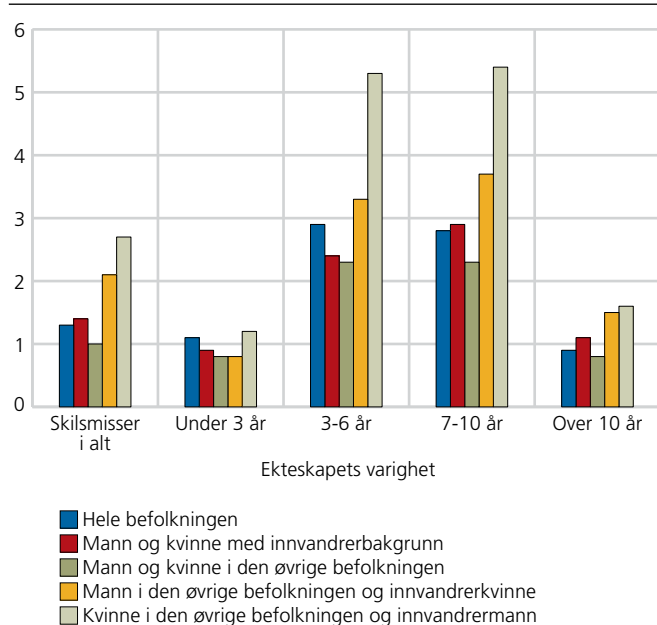
Skilsmissemønsteret blant norskfødte med to innvandrerforeldre er hittil ikke studert i noen særlig grad, av den enkle grunn at få har vært gift lenge nok til at deres skilsmisser kan analyseres meningsfylt. Nå kan vi imidlertid begynne med noen forsiktige beskrivelser av deres skilsmisser, men selvfølgelig bare for ekteskap som har vart kort tid.

Figur 2. Skilsmisser blant innvandrere der begge har samme landbakgrunn, etter ekteskapets varighet og verdensregioner. 2008-2012. Prosent¹

¹ Skilsmisser er regnet ut fra alle ekteskap i perioden 2008-2012. Registrert per 1. januar. Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3. Skilsmisser, der begge, ingen eller en av ektefellene er innvandrer. Etter ekteskapets varighet. 2008-2012. Prosent¹

¹ Skilsmisser er regnet ut fra alle ekteskap i perioden 2008-2012. Registrert per 1. januar. Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Eqgebo, Helga (2013): The Regulation of Marriage Migration to Norway. Pph.d.-grad, Universitetet i Bergen.

Henriksen, Kristin (2010b): *Familieinnvandring og ekteskapsmonster 1990-2008*, Rapport 2010/10, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/familieinnvandring-og-ekteskapsmonster-1990-2008>)

Henriksen, Kristin (2012): Innvandring og ekteskap. Mindre vanlig med ekteskapsinnvandring til barn av innvandrere, Artikkel publisert 13. april 2012, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/mindre-vanlig-med-ekteskapsinnvandring-til-barn-av-innvandrere>)

Daugstad, Gunnlaug (2008): *Ekteskap over landegrensene. Ekteskapsmonster og transnasjonale familietableringer i perioden 1990-2007*, Rapport 2008/41, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/ekteskap-over-landegrensene>)

Daugstad, Gunnlaug (2006): *Grenseløs kjærlighet? Familieinnvandring og ekteskapsmonstre i det flerkulturelle Norge*, Rapport 2006/39, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/grenselos-kjaerlighet-24122>)

Kalmijn, Matthijs (1998): Inter-marriage and homogamy: Causes, Patterns, Trends, Annual Review of Sociology, 24, 395-421.

Lappegård, Trude (2006): Family formation and education among Pakistani, Turkish and Vietnamese women in Norway, GENUS, LXII (1).

Lie, Benedicte (2004): *Ekteskapsmonstre i det flerkulturelle Norge*, Rapport 2004/1, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/ekteskapsmonstre-i-det-flerkulturelle-norge>)

SSB (2013a): Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, 1. januar 2013: 12 prosent av befolkningen er innvandrere. Publisert 25. april 2013, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innbef/aar/2013-04-25>)

SSB (2013b): Ekteskap og skilsmisser, 2012: Igjen flere som gifta seg. Publisert: 21. august 2013, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/ekteskap>)

Wiik, Kenneth Aarskaug (2012): *Samlivsinngåelse blant norskfødte kvinner og menn med innvandrerforeldre*, Rapport 2012/24, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/samlivsinngaelse-blant-norskfodte-kvinner-og-menn-med-innvandrerforeldre>)

I perioden 2008-2012 var det rundt 1 000 ekteskap mellom to norskfødte med innvandrerforeldre med samme landbakgrunn. Langt de fleste av disse, i alt 669, hadde foreldre fra Pakistan, mens 176 hadde foreldre fra Tyrkia. Videre hadde det store flertallet vært gift i mindre enn syv år, rundt 80 prosent. Av disse var 2 prosent skilt, 2,2 prosent av dem som hadde pakistanske foreldre, og 2,8 prosent av dem med tyrkiske foreldre.

Videre var det rundt 9 500 ekteskap mellom en norskfødt med innvandrerforeldre og en innvandrer med samme landbakgrunn. Kun 177 (1,9 prosent) har skilt seg i perioden 2008-2012, andelen var rundt 2 prosent etter 0-6 år og etter 7 år eller mer. Det er også her snakk om små tall, og av enkeltland er det kun Pakistan og Tyrkia vi kan si noe om. 1,7 prosent av ekteskapene mellom en norskfødt med innvandrerforeldre og en innvandrer med bakgrunn fra Pakistan eller Tyrkia har endt i skilsmisse, i perioden 2008-2012.

Like barn leker best?

Å være gift er langt mer vanlig blant innvandrere og deres norskfødte barn, enn blant den øvrige befolkningen i tilsvarende alder. Ser vi på utviklingen over tid, er det likevel blitt langt mindre vanlig å være gift når man er ung norskfødt fra en innvandrerfamilie nå enn tidligere.

Mange finner ektefelle fra landet de selv kommer fra, og en del finner ektefeller som ikke er bosatt i Norge. Det samme mønsteret ser vi i stor grad hos deres barn.

Ikke alle ekteskap holder livet ut, men det er få skilsmisser de første tre årene av ekteskapet. Det er færre skilsmisser blant innvandrere med samme landbakgrunn sammenlignet med tall for hele befolkningen, med unntak av par hvor begge har innvandret fra Afrika.

Andelen skilsmisser er gjennomgående høyere i ekteskap der den ene parten er innvandrer og den andre ikke, særlig i ekteskap der mannen har innvandret.

Det er lite vi kan si om skilsmisser blant norskfødte med innvandrerforeldre da mange fortsatt er unge og få har vært gift lenge. Det store flertallet har kun vært gift i mindre enn syv år i perioden vi ser på her (2008-2012), rundt 80 prosent. Av disse var 2 prosent skilt. Ser vi i samme periode på andelen skilsmisser i ekteskap mellom en norskfødt med innvandrerforeldre og en innvandrer, var andelen 1,9 prosent for ekteskap med varighet under syv år.